

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 137

van **KOEN VAN DEN HEUVEL**

datum: 2 december 2019

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Beleidsplan Ruimte Vlaanderen - Definitie en monitoring ruimtebeslag

De Vlaamse Regering keurde op 20 juli 2018 de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen goed, met daarin een strategische doelstelling nummer 1:

“Verminderen van het bijkomend ruimtebeslag: Het bijkomend gemiddeld dagelijks ruimtebeslag is tegen 2040 teruggedrongen tot 0 hectare.”

Daarnaast wordt een tussentijdse doelstelling geformuleerd:

“De daling van de gemiddelde dagelijkse ruimte-inname van 6 ha/dag naar 0 ha/dag volgt een ambitieus ritme, waarbij tegen 2025 de dagelijkse ruimte-inname beperkt is tot 3 ha/dag.”

Het begrip ruimtebeslag stemt volgens diezelfde strategische visie overeen met de Europees gehanteerde definitie van ‘settlement area’:

“Ruimte, ingenomen door onze nederzettingen, dus door huisvesting, industriële en commerciële doeleinden, transportinfrastructuur, recreatieve doeleinden, serres etc. Parken en tuinen maken hier ook deel van uit. Ecoducten over infrastructuren en sommige bermstroken en taluds langs (weg)infrastructuren behoren volgens de geldende technische definities (2016) ook tot het ruimtebeslag. Het ruimtelijk beleid zal in de operationele kaders steeds voorzien in een technische handleiding die duiding geeft bij (de internationale afspraken over) de technische invulling van dit begrip. Beleidskaders kunnen zich uitspreken over de beleidsmatige implicaties hiervan.”

Het blijvend hanteren van deze Europese definitie heeft als voordeel dat een eenduidige monitoring van het ruimtebeslag zonder meer kan worden voortgezet, alsook dat de cijfers in internationale context kunnen worden gerapporteerd aan de Europese Unie en vergeleken worden met de resultaten in de overige lidstaten.

Anderzijds is het evident dat een gebouw of een verharde parking een andere impact op de omgeving heeft dan een waterdoorlatend en natuurlijk park of een golfterrein. Een differentiatie aan subcategorieën binnen het begrip ‘ruimtebeslag’ is dan ook relevant.

1. Overweegt de minister om de Europese definitie van het begrip ‘ruimtebeslag’ verder te hanteren in de monitoring van de evolutie van het ruimtebeslag?
2. Op basis van welke gegevens en door welke instantie wordt het ruimtebeslag en de evolutie ervan berekend?

3. Wat is de evolutie van de gemiddelde dagelijkse toename van het ruimtebeslag sinds het begin van de registratie tot vandaag?
4. Welke subcategorieën, zoals beschreven in de definitie van het begrip, worden binnen het ruimtebeslag vandaag afzonderlijk gemonitord?
5. Wat is de evolutie van de gemiddelde dagelijkse toename per subcategorie binnen dat ruimtebeslag?

ANTWOORD

op vraag nr. 137 van 2 december 2019

van **KOEN VAN DEN HEUVEL**

1. In de strategische visie voor het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 20 juli 2018, is het onderscheid uiteengezet tussen ruimtebeslag, verharding en bestemming. Hierbij wordt de Europese definitie voor ruimtebeslag (Engels: settlement area) gehanteerd. In functie van vergelijking op Europees niveau, is het aangewezen om de definitie voor ruimtebeslag niet te wijzigen. De monitoring van het totale ruimtebeslag in Vlaanderen gebeurt, zoals de goedgekeurde strategische visie ook aangeeft, op basis van deze definitie.

Ik deel de mening van de Vlaamse volksvertegenwoordiger dat verschillende vormen van ruimtebeslag ook een verschillend soort impact kunnen hebben. In het Vlaams regeerakkoord 2019-2024 en in mijn beleidsnota is daarom sprake van differentiatie van het begrip "ruimtebeslag". Deze differentiatie heeft niet tot doel het Europese begrip te herdefiniëren. De differentiatie heeft een betekenis voor de monitoring van de beleidsdoelstellingen enerzijds en de operationalisering van het beleid anderzijds.

2. Het departement Omgeving houdt de evolutie van het ruimtebeslag bij. Het rapport 'Landgebruik en ruimtebeslag in Vlaanderen, toestand 2016' geeft zeer gedetailleerd weer op welke basis het ruimtebeslag in Vlaanderen wordt berekend. De basis voor ruimtebeslag is het landgebruiksbestand dat dekkend voor Vlaanderen het landgebruik weergeeft door de combinatie van de in Vlaanderen best beschikbare ruimtelijke informatie. Ruimtebeslag is een rechtstreeks afgeleid product van het landgebruiksbestand.
3. Bij de nulmeting voor toestand 2013 bedroeg de oppervlakte ruimtebeslag 443.253 hectare of 32,5% van het Vlaamse grondgebied. Voor toestandjaar 2016 bedraagt de oppervlakte ruimtebeslag 450.229 hectare, of 33,0% van het Vlaamse grondgebied. Er is gedurende de laatste drie jaar dus in absolute cijfers 6.976 hectare aan ruimtebeslag bijgekomen in het Vlaamse Gewest. Dit komt overeen met een gemiddelde groeisnelheid van ongeveer 6,37 hectare per dag. Op basis van de meting van het ruimtebeslag door het departement Omgeving beschikken we vandaag over een gemiddeld cijfer voor de dagelijkse toename van het ruimtebeslag in Vlaanderen. Voordat deze gegevens beschikbaar waren, werden benaderende gegevens van STATBEL gehanteerd. De categorie 'Bebouwde gronden en aanverwante terreinen' in de STATBEL-statistiek 'Bodemgebruik', leverde voorheen een benaderend beeld van de dagelijkse toename van het ruimtebeslag. Tot 2016 leverde dit een vrij stabiele tijdsreeks aan met een gemiddelde dagelijkse toename van het ruimtebeslag van ongeveer 6 hectare per dag over veertien teljaren. Door technische updates is deze statistiek vandaag niet langer bruikbaar als benadering.
4. Vandaag bestaat er geen actieve monitoring van subcategorieën van ruimtebeslag. Het rapport 'Landgebruik en ruimtebeslag in Vlaanderen, toestand 2016' bevat wel een voorstel tot indeling in subcategorieën: huisvesting, industriële doeleinden, commerciële doeleinden, diensten, transportinfrastructuur, recreatieve doeleinden, landbouwgebouwen en -infrastructuur, overige bebouwde terreinen, overige onbebouwde terreinen, groeves, luchthavens. Technisch laat deze indeling zich verder uitsplitsen tot 44 landgebruikscategorieën binnen het ruimtebeslag. Ingaand op de

suggestie van de Vlaamse volksvertegenwoordiger over categorieën met weinig impact op de omgeving, zouden op die basis parken apart in beeld gebracht kunnen worden.

5. Het rapport 'Landgebruik en ruimtebeslag in Vlaanderen, toestand 2016' bevat een evolutie tussen 2013 en 2016 in de hogervermelde subcategorieën van ruimtebeslag.

Subcategorie	Evolutie 2013-2016 (oppervlakte in ha)	Evolutie gemiddeld dagelijks ruimtebeslag (ha/dag)
Huisvesting	4.500	4,11
Industriële doeleinden	-1.425	-1,30
Commerciële doeleinden	551	0,50
Diensten	1.370	1,25
Transportinfrastructuur	1.072	0,98
Recreatieve doeleinden	-2	0,00
Landbouwgebouwen en landbouwinfrastructuur	563	0,51
Overige bebouwde terreinen	635	0,58
Overige onbebouwde terreinen	-387	-0,35
Groeves	98	0,09
Luchthavens	0	0,00
Totaal ruimtebeslag	6.975	6,37